

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 683/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED]

[REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] zastúpených PIHORŇA, LENÁRT, JAŠŠO, s.r.o., Hrnčiarska 29, Košice, proti postupu Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/6/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 12. septembra 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva (z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pozn.) podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/6/2022 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Ďalej žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a priznal každej zo sťažovateľiek finančné zadost'učinenie 1 500 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľky vystupujú v procesnom postavení žalobkýň, ktoré sa žalobou podanou na okresnom súde 28. februára 2022 domáhajú zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti. Z opisu priebehu konania sťažovateľkami vyplýva, že po podaní žaloby prebehla písomná časť konania a žalovaný sa k podanej žalobe vyjadril 9. mája 2022, replika žalobkýň bola podaná súdu 13. septembra 2022. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 13. decembra 2022 a bolo odročené na 23. január 2023.

3. Na pojednávaní 23. januára 2023 okresný súd určil, že bude vykonávať znalecké dokazovanie na zistenie ceny nehnuteľnosti na účel jej vyporiadania v širšom zmysle. Vzhľadom na nariadené znalecké dokazovanie okresný súd uložil povinnosť žalobkyniam zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Okresný súd doručil platobný príkaz na zaplatenie preddavku na trovy znaleckého dokazovania žalobkyniam, na základe čoho bol preddavok na trovy znaleckého dokazovania čiastočne uhradený.

4. Okresný súd následne strany sporu predvolal na informatívny výsluch, ktorý sa uskutočnil 13. októbra 2023. Predmetom prerokovania na informatívnom výsluchu boli skutočnosti týkajúce sa zaplatenia preddavku na trovy znaleckého dokazovania. Sťažovateľky tvrdia, že od predmetného informatívneho výsluchu nebol zo strany súdu vykonaný žiaden úkon smerujúci k prejednaniu veci a jej rozhodnutiu.

5. Zo strany sťažovateľiek ide o druhýkrát podanú ústavnú sťažnosť s totožným obsahom. O prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľiek ústavný súd rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 33/2024-13 z 24. januára 2024 tak, že ústavnú sťažnosť sťažovateľiek odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Zjavná neopodstatnenosť podanej ústavnej sťažnosti vyplývala z toho, že v čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie trvalo 1 rok a 11 mesiacov, pričom táto dĺžka konania nebola nezlučiteľná s právami sťažovateľiek.

6. Dňa 9. decembra 2025 bol telefonicky na Informačnom centre okresného súdu overovaný stav sťažnosťou napadnutého konania. Ústavný súd zistil, že zatiaľ nebol znalcom predložený znalecký posudok, a teda vo veci ani nebolo rozhodnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

7. Sťažovateľky namietajú postup okresného súdu, ktorý nerešpektuje základné princípy sporového konania. Domnievajú sa, že súd mal rozhodnúť už na prvom pojednávaní, pretože žalovaný v rámci písomnej časti konania a ani na pojednávaní neprodukoval kvalifikovanú obranu. Kritika postupu súdu sa týka najmä vykonania znaleckého dokazovania. Sťažovateľky totiž tvrdia, že okresný súd nemal nariaďovať znalecké dokazovanie a už vôbec nie zaväzovať sťažovateľky na úhradu preddavku na trovy znaleckého dokazovania, ktoré samy nenavrholi. Poukazujú na to, že z ich strany bola riadne preukázaná hodnota nehnuteľnosti, ktorej sa spor týka, a to predložením odborného vyjadrenia realitnej kancelárie.

8. V postupe súdu sťažovateľky vnímajú aj ďalšie pochybenia, a to pri doručovaní platobného príkazu na úhradu preddavku. Odkazujú na § 110 ods.1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 53/2023 a namietajú, že platobný príkaz mal byť doručovaný len právnomu zástupcovi. Kriticky hodnotia aj postup okresného súdu, ktorý vykonal informatívny výsluch, a majú za to, že ide o úkon, ktorý nepredpokladá Civilný sporový poriadok a ani Občiansky zákonník.

9. Sťažovateľky identifikujú aj epizódu absolútnej nečinnosti konajúceho súdu a poukazujú na to, že od pribratia znalca nebol zo strany súdu vykonaný žiaden úkon po dobu 15 mesiacov. Odvolávajú sa na vybrané ustanovenia Civilného sporového poriadku, vyzdvihujú povinnosť

okresného súdu v konaní postupovať tak, aby bolo v konaní rozhodnuté rýchlo a hospodárne, spravidla na prvom pojednávaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 156/2019).

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

12. Ústavný súd zohľadňuje aj rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy vecí nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

13. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy opakovane pripomína, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (IV. ÚS 584/2024). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

14. Po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti a príloh, ktoré sťažovateľky pripojili k ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že v postupe okresného súdu nevzhliada nečinnosť či nesústredený postup formulovaný sťažovateľkami. Pre lepšiu prehľadnosť rozdelil sťažnostnú argumentáciu sťažovateľiek na obdobie tvrdenej nesústredenej činnosti do ustanovenia znalca a na obdobie tvrdenej absolútnej nečinnosti, ktorá mala nastať po ustanovení znalca.

15. Sťažovateľky namietajú procesný postup okresného súdu z hľadiska jeho nesúladu so zásadami, na ktorých spočíva sporové konanie, s a konkrétnymi ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Charakter námietok sťažovateľiek skôr svedčí o tom, že ústavnou sťažnosťou sa mienia domáhať vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Na prieskum

takéhoto druhu nie sú splnené zákonné podmienky. Úloha ústavného súdu preto bude spočívať v zistení, či vykonávanie úkonov zo strany súdu je prejavom nesústredeného postupu, ktoré neodôvodnene predlžuje konanie.

16. Nemožno prisvedčiť námietke sťažovateľiek o tom, že súd nemal poučovať žalovaného o možnosti zvoliť si advokáta alebo nechať sa zastúpiť Centrom právnej pomoci, pretože ide o poučenie nad rámec zákonnej poučovacej povinnosti. Poučenie o právnej pomoci a možnostiach zastúpenia je súčasťou všeobecnej mandukčnej povinnosti súdu v zmysle § 160 ods. 2 CSP. Nejde o žiaden exces, ak okresný súd v súlade s platnou právnou úpravou žalovaného poučil o možnostiach zastúpenia, práve naopak. Kvalifikované zastúpenie žalovaného by malo potenciál konanie akcelerovať pozitívnym smerom.

17. Rovnako nemožno súhlasiť s námietkou sťažovateľiek, že súd by postupoval akokoľvek rozporne s právnou úpravou, ak doručoval platobný predpis priamo sťažovateľke. Z § 110 ods. 2 CSP nevyplýva, že táto písomnosť sa má doručovať len právnomu zástupcovi, ako nesprávne tvrdia sťažovateľky. Právnomu zástupcovi sa doručujú len výzva na zaplatenie súdneho poplatku a procesné poučenia. Platobný predpis na úhradu preddavku na trovy znaleckého dokazovania nie je ani jedným z týchto prípadov. Ani z nálezů ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 53/2023 nevyplýva, že by sa príkaz na úhradu preddavkov na trovy znaleckého dokazovania mal doručovať len právnomu zástupcovi. Tento nález pojednáva o úplne odlišnej procesnej a právnej situácii, pretože išlo o doručovanie písomností v intenciách zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov so subsidiárnym použitím ustanovení Civilného sporového poriadku. Z citovaného nálezů nemožno ani abstrahovať také všeobecné pravidlo, ktoré by bolo aplikovateľné v tejto veci. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ani z obsahu ústavnej sťažnosti nevyplývalo, aký právny záver žiadajú sťažovateľky, vychádzajúc práve z nálezů sp. zn. IV. ÚS 53/2023, uplatniť aj v tejto právnej veci. V texte ústavnej sťažnosti pri odkaze na tento nález je citovaný § 110 ods. 2 CSP.

18. Okrem princípov, na ktoré odkazujú sťažovateľky, sa sporové konanie vyznačuje aj princípom arbitrárneho poriadku. Súd teda nemá pozíciu štatistu, ale nastavuje smerovania konania, súc viazaný procesnoprávnou a hmotnoprávnou úpravou. Z dôvodov už uvedených ústavný súd dospel k záveru, že procesný postup okresného súdu nemožno označiť ako nesústredený, práve naopak. Strany konania presne vedia, akú skutkové okolnosti sú sporné a pre úspech v spore je treba tieto skutkové okolnosti dokazovať.

19. Ústavný súd nemôže na ťarchu okresného súdu ako úkon zbytočne predlžujúci konanie pripísať ani skutočnosť, že nerozhodol na prvom pojednávaní. Ako je z obsahu zápisnice z tohto pojednávania zrejmé, súd potreboval ustáliť otázku reálnej deliteľnosti nehnuteľnosti a hodnoty tejto nehnuteľnosti. Z hľadiska toho, ako súd musí postupovať pri rozhodovaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, treba uviesť, že tento postup nemožno bez ďalšieho považovať za samoúčelný či neodôvodnený.

20. Pokiaľ ide o sťažovateľkami tvrdené obdobie absolútnej nečinnosti okresného súdu, javí sa, že toto tvrdenie nebolo presné. Sťažovateľky v rámci príloh k ústavnej sťažnosti predložili uznesenie okresného súdu č. k. 8C/6/2022-197 z 18. marca 2024, ktorým súd rozhodol o námietke žalovaného proti ustanovenému znalcovi. Rovnako v texte ústavnej sťažnosti samy uviedli, že v tomto období im bolo doručené uznesenie o pribratí znalca. Počas obdobia tvrdenej nečinnosti

súd teda nebol absolútne nečinný. Preto je nekorektná námietka sťažovateľiek, že od pribratia znalca nebol vykonaný žiaden úkon.

21. Vzhľadom na to, že konanie trvá už takmer tri roky bez rozhodnutia o merite veci, ústavný súd upozorňuje, že táto doba hraničí s ústavnoprávne akceptovateľnou dĺžkou trvania súdneho konania a nabáda okresný súd k rýchlejšiemu postupu vo veci.

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľiek pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

23. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľiek bola odmietnutá už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu